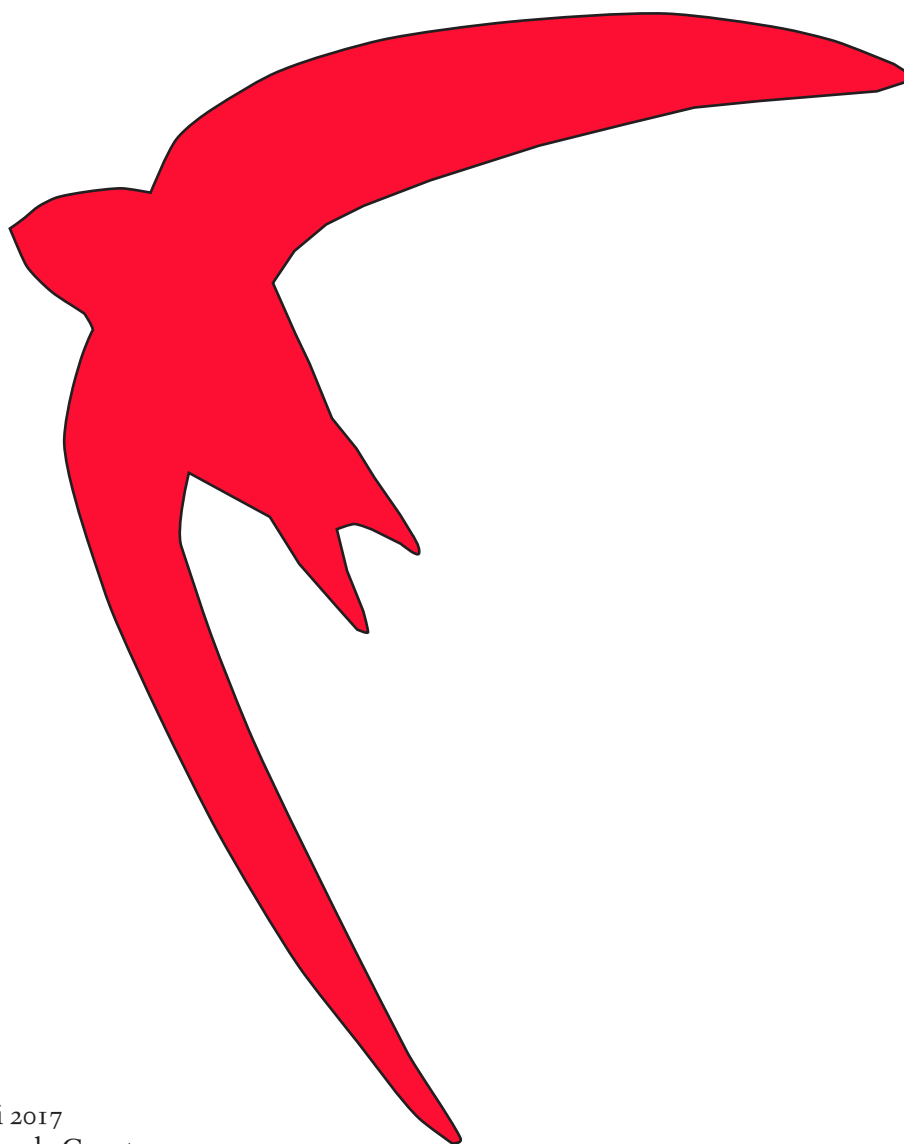

KORT VERSLAG
MONITORINGRESULTATEN
GIERZWALUWNESTKASTEN
2016

in de Utrechtse wijk Voordorp

Januari 2017
Tieneke de Groot
tienekedegr@gmail.com

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond nestkastenproject

Het is al weer tien jaar geleden dat het officiële startschot van het nestkastenproject klonk. Het aantal opgehangen kasten heeft in de afgelopen jaren wat gevarieerd door verhuizingen of bewoners die geen zin meer hadden in de kast. Er hingen in 2016 in de wijk 65 kasten (zie tabel 1). Op sommige locaties is slecht zicht op de kasten vanwege hoge tuinhekken. Of de kasten daar nog hangen is dan niet duidelijk.

Net als in 2015 is de monitoring in Voordorp in vier secties verdeeld (zie bijlage 1). In iedere sectie houdt iemand de kasten in de gaten voor wat betreft de bezetting door huismus, spreuuw of gierzwaluw.

Tabel 1. Gegevens opgehangen gierzwaluwnestkasten, stand 2016

Aantal kasten per adres	Adressen	
1	24	
2	13	
3	1	
4	3	
Totaal aantal kasten		65

1.2 Weerbeeld in 2016

Na de op één na zachtste winter in ruim drie eeuwen kwam de lente toch laat op gang vanwege de koude maanden maart en april. De gierzwaluwen arriveerden begin mei in een maand die grillig was qua temperatuur: zeer warme perioden werden afgewisseld met uitermate koele dagen. Hoewel april nat was scheen uiteindelijk de zon gemiddeld in het voorjaar vaker dan normaal. Ook juni werd een natte maand, juli was wisselvallig met op sommige plekken in het land veel neerslag, en met een korte periode van zeer warm weer. Een stabiele warme en zonnige zomerperiode begon pas vanaf half augustus, het moment dat de meeste gierzwaluwen al weer het land uit waren.

2. MONITORINGRESULTATEN

2.1 Bezetting van de kasten

In 2016 is het totale gebruik van de kasten gedaald ten opzichte van voorgaande jaren (zie tabel 2 en fig. 1). Alle drie de soorten hebben in 2016 minder broedsels gehad dan de afgelopen jaren. De huismus lijkt gehalveerd, en ook spreeuwen halen de aantallen niet van de piek in 2012. De gierzwaluwen hebben in 2016 slechts in 2 of 3 kasten jongen grootgebracht.

Ondanks dit negatieve nieuws is er ook iets positiefs te melden. Er leek dit jaar een invasie van jonge, zoekende gierzwaluwen te zijn in Voordorp. In minimaal 8 kasten hebben jonge gierzwaluwen de kast van binnen verkend, bij 1 kast is aangehaakt en in 5 kasten is de nacht doorgebracht door 1-2 zwaluwen. De indruk bestaat dat ze soms meerdere kasten verkenden, onder andere bij de A. Sacharovstraat 18 en de A. Sandinostraat 61, zie ook 2.3 (en fig. 2).

Tabel 2. Bezetting nestkasten door broedvogels

		2006	2007	2008	2009	2010	2011#	2012	2013	2014	2015	2016
	Aantal kasten	13	46	52	52	63	65	66	64	64	64	65
Bezoek	Gierzw		1				2	1-2	1	1	-	8
Overnachting	Gierzw					1	2	2-3	1		-	5
Broedsucces	Gierzw			1	2	2	3	4-5	5	4	3	2-3
Broedsucces	Huism		5	5	5	5-8	7	8	8	9	6	3
Broedsucces	Spr		2	7	12	8-10	17	18-19	12	7@	15	12

Legenda: # stand zonder inspectie van de inhoud van enkele kasten; @dit is een minimum: er is te laat begonnen met het inventariseren van de spreeuwenbroedsels

Geen rekening is gehouden met meerdere broedsels achter elkaar, dus dit is de minimumstand.

2.2 Broedgevallen gierzwaluwen

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 18

Hier hangen inmiddels vier kasten. In de linkerbovenkast hebben dit jaar weer met succes gierzwaluwen gebroed. In de kast rechtsonder is 12 en 18 juli door een paartje overnacht. In de kast rechtsboven vloog op 23 juli overdag om 13.45 uur een gierzwaluw naar binnen. Laat avondbezoek (teken van overnachting) is hier niet waargenomen.

HABIB BOURGUIBASTRAAT 103

Voor het vierde jaar op rij heeft een gierzwaluupaartje deze kast bezet. Er zijn geen jonge gierzwaluwen gehoord of gezien, maar het paartje is wel regelmatig 's avonds de kast in gevlogen.

TULASTRAAT 23

Uit de onderste kast zijn weer jonge gierzwaluwen uitgevlogen. Zowel door de bewoners als door ondergetekende zijn jonge gierzwaluwen gehoord.

2.3 Zoekers

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 61

Begin juli zag een van de bewoners een gierzwaluw de linkeronderkast van de vier kasten binnenvliegen! Daarna is meerdere malen gepost. Op 5 juli vloog een paartje de linkerbovenkast in; op 11 juli vloog om 22.28 uur een paartje dezelfde kast binnen en een gierzwaluw in de rechterbovenkast. Op 16 juli vlogen om 22.10 uur alleen in de rechterbovenkast twee gierzwaluwen naar binnen. Op 24 juli is er gepost vanaf 21.40 uur, maar is er geen activiteit gezien.

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 19

Hier vloog een gierzwaluw overdag de kast in om er even later weer uit te vliegen. Ondanks meerdere keren posten is dit gedrag 's avonds laat niet waargenomen.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 3-7

Op diverse dagen vanaf 24 juni vlogen overdag en 's avonds groepjes van 2-5 gierzwaluwen pal langs de kasten op deze adressen, met het accent op de kasten van nr 3 en 7.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 3

Op 16 juli zag de bewoner overdag een gierzwaluw een van de twee kasten invliegen (waarin eerder het seizoen een spreeuw had gebroed) en even later erweer uit. Een keer of zeven is op deze dag een in- en uitvliegende gierzwaluw gezien.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 5

De bewoner van nr 3 zag hier een gierzwaluw uit de kast vliegen op 17 juli.

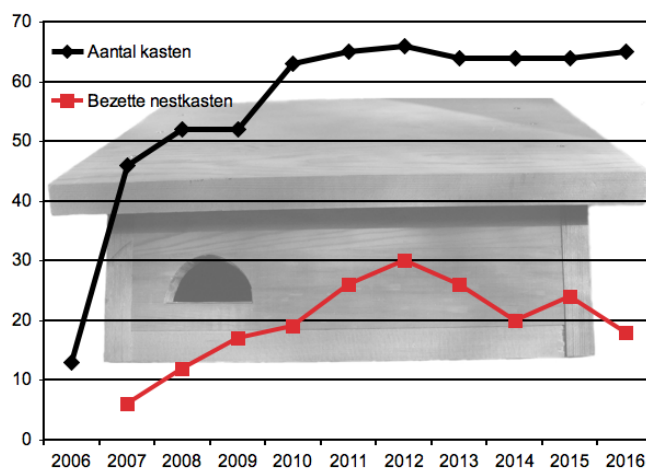
DAVID BEN GOERIONSTRAAT 7

Aanklappen is op dit adres op 9 juli 's avonds om 22.20 uur gezien (linkerkast van de twee kasten).

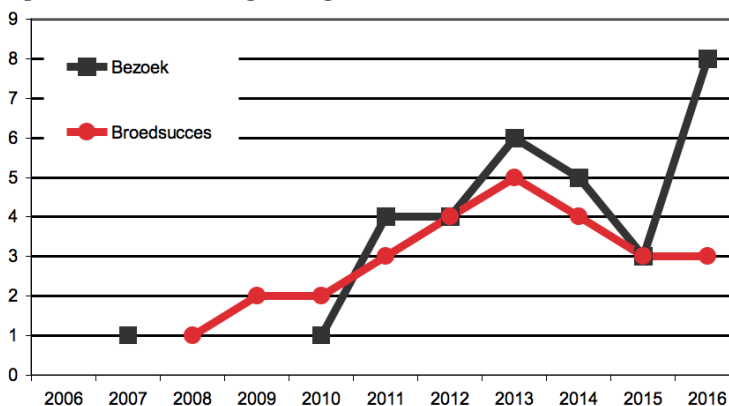
TULASTRAAT 14

Het laatste broedgeval van gierzwaluwen dateert hier uit 2014. Wel vloog er rakelings langs de kast een groepje gierzwaluwen op 18 juli tussen 21.45 en 22.15 uur.

Figuur 1. Trend gebruikte nestkasten 2006-2015

Figuur 2. Trend nestkastgebruik gierzwaluwen 2006-2015

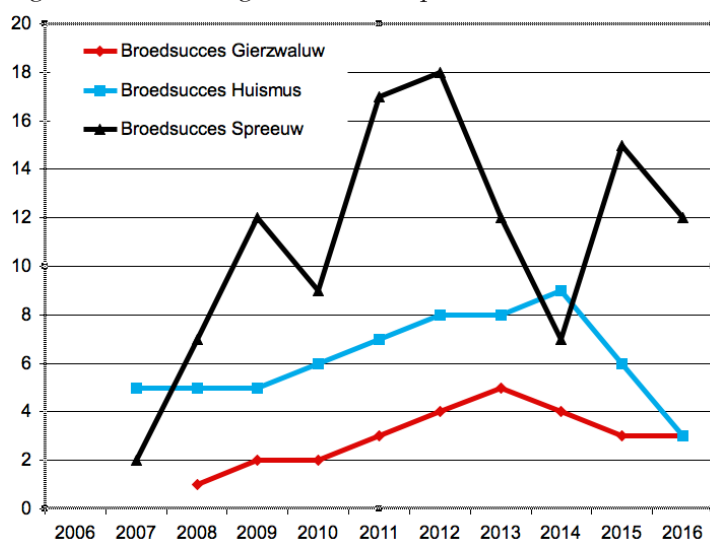

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

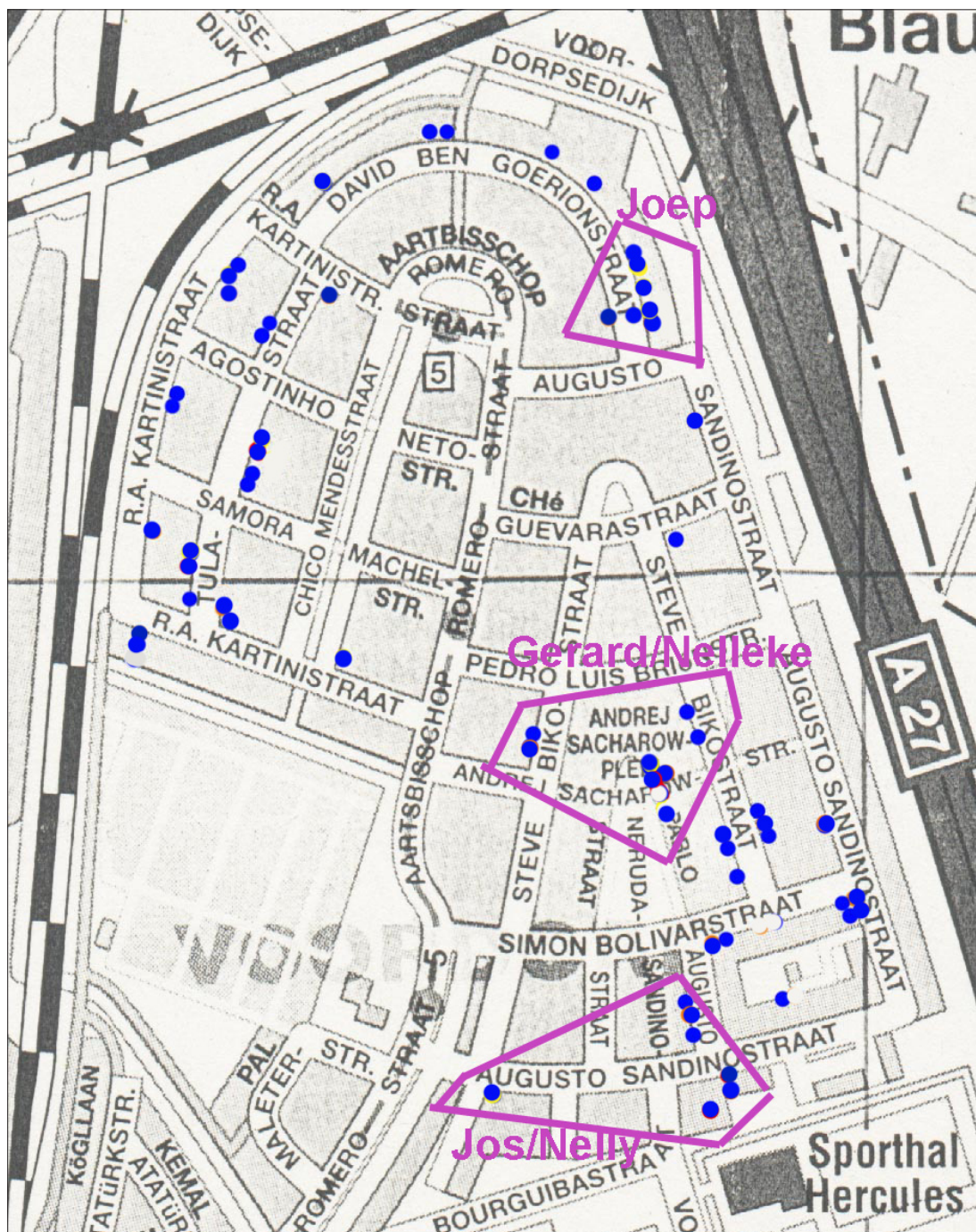
In het tiende officiële jaar van het nestkastenproject verwacht je uiteraard wel iets. Het nestkastsucces viel dit jaar echter flink tegen (zie figuur 3). Huismus en spreeuw kelderden en de broedsels van de gierzwaluwen bleven steken op 3 (of misschien zelfs 2).

Echter, er vlogen het afgelopen jaar veel meer zoekende gierzwaluwen rond dan voorheen. Eindelijk hebben jonge zwaluwen uit andere kolonies Voordorp ontdekt en ook de nestkasten op minimaal vier adressen. Af en toe gierde er een groep van zo'n tien zwaluwen langs kasten in de Andrej Sacharovstraat en in de buurt van de Habib Bourguiba-/Augusto Sandinostraat. Ook in de Tulastraat was geregeld activiteit van een groep van vier tot zes racende gierzwaluwen, net als bij het begin van de David Ben Goerionstraat. Deze groepjes vlogen rakelings langs de kasten. Soms hoorde je vanuit een kast een schrille piep: 'wegwezen, deze kast is al bezet!' Dit biedt beslist perspectieven voor het komende jaar. Wie weet wordt 2017 het kantelmoment voor de kleine Voordorpse gierzwaluwenpopulatie en keren de jonge zwaluwen terug naar de in 2016 ontdekte kasten om er in te gaan broeden.

Figuur 3. Trend drie vogelsoorten Voordorp 2006-2015

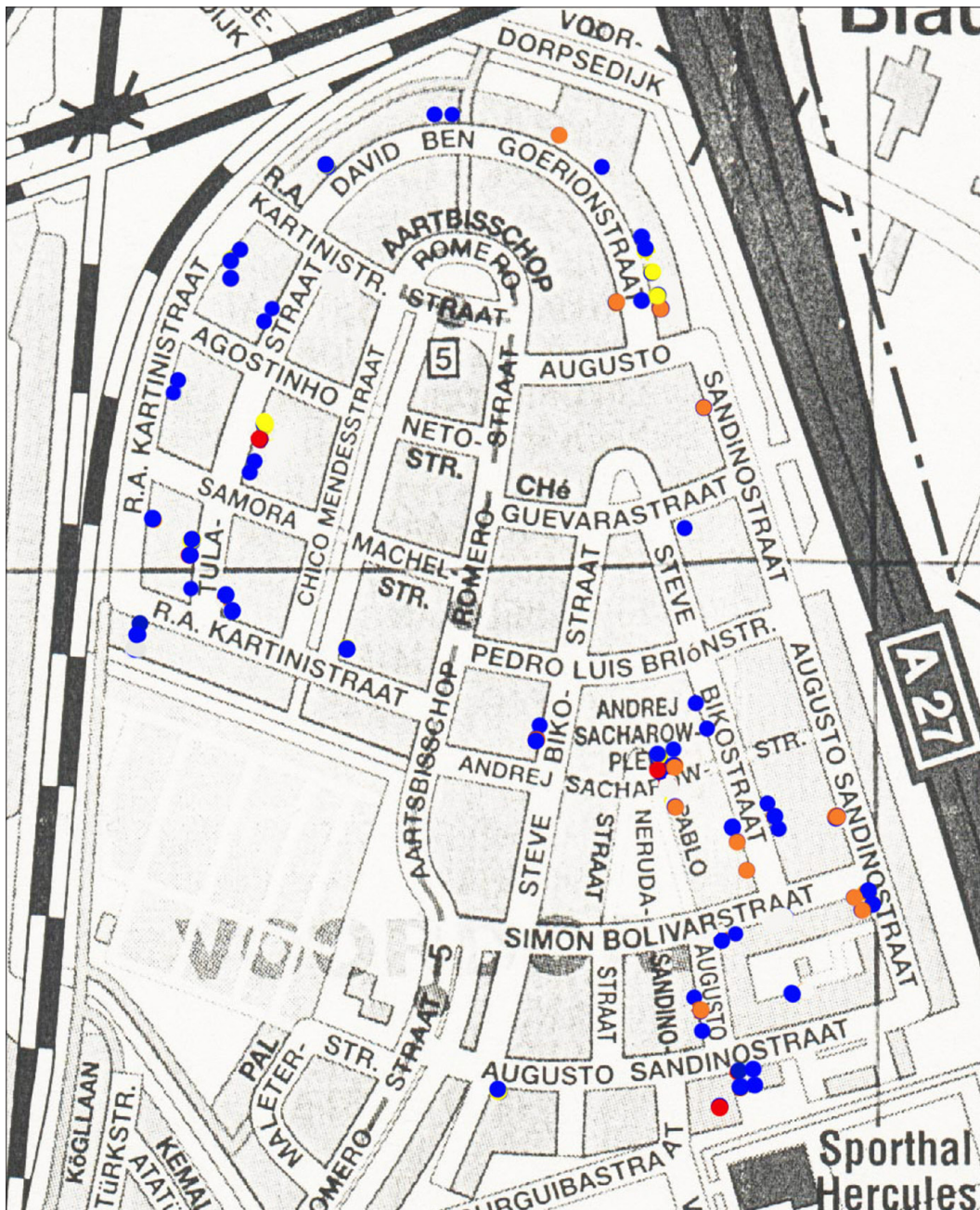

BIJLAGE 1. Verdeling monitoring kasten

De kasten die niet zijn ingedeeld zijn door Tienieke gemonitord.

BIJLAGE 2. Bezette gierzwaluwnestkasten in Voordorp in 2016

Legenda

blauwe stip	niet bezette kast
gele stip	broedpaar van huismus
oranje stip	broedpaar van spreeuw
rode stip	broedsucces gierzwaluw

Let op: Als in kasten door twee verschillende vogelsoorten na elkaar is gebroed staan er 2 niet-blauwe stippen naast elkaar!! Er kunnen dus meer dan 65 stippen staan!